Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
NIILA JÄÄSKINENA
přednesené dne 7. července 2015 [1]

Věc C-203/14

Consorci Sanitari del Maresme
proti
Corporació de Salut del Maresme i la Selva

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Tribunal Català de Contractes del Sector Públic (Španělsko)]

„Řízení o předběžné otázce — Pravomoc Soudního dvora — Pojem ‚soud členského státu' ve smyslu článku 267 SFEU — Tribunal Català de Contractes del Sector Públic — Obligatornost jurisdikce předkládajícího orgánu — Směrnice 89/665/EHS — Vliv na výklad článku 267 SFEU"

I – **Úvod**

1. Projednávaná věc má původ v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, kterou podal Tribunal Català de Contractes del Sector Públic (Španělsko) (katalánský soud pro zakázky ve veřejném sektoru) v rámci řízení o zvláštním správním opravném prostředku v oblasti veřejných zakázek.

2. V průběhu řízení před Soudním dvorem vyvstaly jisté pochybnosti o jeho pravomoci vzhledem k charakteristickým rysům, jimiž se vyznačuje Tribunal Català de Contractes del Sector Públic, a s ohledem na kritéria stanovená judikaturou Soudního dvora pro kvalifikaci určitého předkládajícího orgánu jako „soudu členského státu" ve smyslu článku 267 SFEU upoutalo pozornost konkrétně kritérium „obligatornosti jurisdikce" předkládajícího orgánu.

3. Tribunal Català de Contractes del Sector Públic je totiž specializovaným kolegiálním správním orgánem příslušným k projednávání zvláštních opravných prostředků v oblasti veřejných zakázek. Coby specializovaný orgán není ve vnitrostátním právu soudem v pravém slova smyslu a jeho rozhodnutí jsou ve správní linii konečná. Podání opravného prostředku k tomuto orgánu je mimoto fakultativní, což vyvolává otázku, zda jej lze kvalifikovat jako „soud členského státu" ve smyslu článku 267 SFEU. Tato otázka vyžaduje, aby Soudní dvůr vyložil zejména svou komplexní judikaturu týkající se „obligatornosti jurisdikce" předkládajícího orgánu.

4. V souladu s žádostí Soudního dvora učiněnou po rozhodnutí o zahájení ústní části řízení a po novém přidělení věci bude toto stanovisko věnováno konkrétně tomuto kritériu „obligatornosti jurisdikce" předkládajícího orgánu, které zvlášť upoutalo pozornost Soudního dvora, a dále ostatním kritériím, která budou zkoumána jen v krátkosti. Meritorními otázkami položenými předkládajícím orgánem se tedy nebudu zabývat.

1 — Původní jazyk: francouzština.

II – **Skutkový stav a řízení před Soudním dvorem**

5. Sdružení Consorci Sanitari del Maresme, které mělo zájem o účast v řízení o zadání zakázky na poskytování služeb nukleární magnetické rezonance pořádaném zdravotnickou organizací Corporació de Salut del Maresme i la Selva, podalo dne 10. prosince 2013 zvláštní opravný prostředek proti rozhodnutí hodnotícího výboru veřejného zadavatele k Tribunal Català de Contractes del Sector Públic, jímž se domáhalo připuštění do uvedeného řízení [2].

6. V tomto řízení o zvláštním opravném prostředku se Tribunal Català de Contractes del Sector Públic rozhodl položit Soudnímu dvoru pět předběžných otázek [3].

7. Rozhodnutím ze dne 13. ledna 2015 Soudní dvůr přidělil věc šestému senátu a na základě čl. 76 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora rozhodl, že ve věci nebude konat jednání. Dále rozhodl, že věc bude rozhodována bez stanoviska generálního advokáta.

8. Otázka, zda orgán, který podal žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, je či není soudem, však vyvolala pochybnosti o pravomoci Soudního dvora.

9. Soudní dvůr proto zaslal dne 9. února 2015 Tribunal Català de Contractes del Sector Públic žádost o vysvětlení a ten odpověděl dopisem ze dne 12. února 2015, došlým Soudnímu dvoru dne 17. února 2015.

10. Jelikož Soudní dvůr považoval za nezbytné důkladně projednat otázku kvalifikace Tribunal Català de Contractes del Sector Públic jako „soudu členského státu“ ve smyslu článku 267 SFEU, přidělil věc velkému senátu a určil, že je třeba konat jednání, aby se zúčastnění mohli případně vyjádřit k otázce přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce Tribunal Català de Contractes del Sector Públic. Soudní dvůr proto nařídil znovuotevření ústní části řízení pro účely posouzení své pravomoci v projednávané věci.

11. Jednání se konalo dne 12. května 2015 za přítomnosti španělské vlády a Evropské komise. Italská vláda, která předložila vyjádření k meritorním otázkám, nebyla na jednání zastoupena.

2 — Pro shrnutí skutkových okolností sporu v původním řízení viz usnesení Consorci Sanitari del Maresme (C-203/14, EU:C:2015:279, bod 2).

3 — V těchto otázkách jde mimo jiné o to, zda musí být orgány veřejné správy považovány za hospodářské subjekty ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby (Úř. věst. L 134, s. 114; Zvl. vyd. 06/07, s. 132), a dále o jejich zápis do úředních seznamů schválených podniků anebo jejich osvědčování ze strany veřejnoprávních či soukromoprávních osvědčovacích subjektů.

III – **K pravomoci Soudního dvora rozhodnout o předběžných otázkách**

A – *Poznámky k právnímu rámci*

12. Pro posouzení, zda je předkládající orgán svou povahou „soudem“ ve smyslu článku 267 SFEU, přihlíží Soudní dvůr podle své ustálené judikatury k souboru faktorů, například zda je daný orgán zřízen zákonem, zda se jedná o stálý orgán, zda má obligatorní jurisdikci, zda má řízení před ním kontradiktorní povahu, zda aplikuje právní předpisy a zda je nezávislý [4]. Kromě toho jsou vnitrostátní soudy oprávněny obrátit se na Soudní dvůr pouze tehdy, když před nimi probíhá spor a když rozhodují v rámci řízení, které má být ukončeno rozhodnutím soudní povahy [5].

13. V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že není-li určitý vnitrostátní orgán ve vnitrostátním právu kvalifikován jako soud v pravém slova smyslu, není tato skutečnost sama o sobě rozhodující, protože pojem „soud“ ve smyslu článku 267 SFEU je autonomním pojmem unijního práva. Soudní dvůr totiž dospěl k názoru, že pod tento pojem mohou spadat také orgány, které nejsou soudy ve smyslu vnitrostátního práva [6] a nejsou součástí soudní soustavy členského státu [7]. Soudní dvůr nepřikládá rozhodující význam právní kvalifikaci orgánu, nýbrž spíše jeho věcným znakům [8], což vyžaduje posouzení strukturálních a funkčních rysů předkládajícího orgánu.

14. Španělská vláda na jednání potvrdila, že Tribunal Català de Contractes del Sector Públic je „orgánem příslušným k přezkumu“ ve smyslu čl. 2 odst. 9 prvního pododstavce směrnice Rady 89/665/EHS ze dne 21. prosince 1989 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přezkumného řízení při zadávání veřejných zakázek na dodávky a stavební práce [9], který podle tohoto článku nemusí být soudem [10]. Z informací poskytnutých Soudnímu dvoru rovněž vyplývá, že rozhodnutím Tribunal Català de Contractes del Sector Públic končí řízení ve „správní linii“.

15. Podle mého názoru tyto znaky vycházející z vnitrostátního práva nejsou rozhodné, pokud charakteristické rysy předkládajícího orgánu dokládají, že splňuje kritéria stanovená judikaturou Soudního dvora, uvedená v bodě 12 tohoto stanoviska, na jejichž základě jej lze kvalifikovat jako „soud členského státu“ ve smyslu článku 267 SFEU.

4 — Viz zejména rozsudky Vaassen-Göbbels (61/65, EU:C:1966:39), Dorsch Consult (C-54/96, EU:C:1997:413, bod 23), Österreichischer Gewerkschaftsbund (C-195/98, EU:C:2000:655, bod 24), Syfait a další (C-53/03, EU:C:2005:333, bod 29), Emanuel (C-259/04, EU:C:2006:215, bod 19), Forposta a ABC Direct Contact (C-465/11, EU:C:2012:801, bod 17), Belov (C-394/11, EU:C:2013:48, bod 38 a citovaná judikatura) a Ascendi Beiras Litoral e Alta, Auto Estradas das Beiras Litoral e Alta (C-377/13, EU:C:2014:1754, bod 23).

5 — Viz zejména rozsudky Job Centre (C-111/94, EU:C:1995:340, bod 9), Victoria Film (C-134/97, EU:C:1998:535, bod 14), Österreichischer Gewerkschaftsbund (C-195/98, EU:C:2000:655, bod 25), Syfait a další (C-53/03, EU:C:2005:333, bod 29) a Belov (C-394/11, EU:C:2013:48, bod 39).

6 — Viz zejména rozsudky Vaassen-Göbbels (61/65, EU:C:1966:39), Broekmeulen (246/80, EU:C:1981:218, body 11 a 17), Dorsch Consult (C-54/96, EU:C:1997:413, bod 38), Jokela a Pitkäranta (C-9/97 a C-118/97, EU:C:1998:497, bod 24) a Abrahamsson a Anderson (C-407/98, EU:C:2000:367, bod 38). Viz také stanovisko generálního advokáta Tesaura ve věci Dorsch Consult (C-54/96, EU:C:1997:245, bod 20).

7 — V tomto ohledu viz stanovisko generálního advokáta Ruiz-Jarabo Colomera ve věci De Coster (C-17/00, EU:C:2001:366, body 53 až 57 a citovaná judikatura).

8 — Stanovisko generálního advokáta Tesaura ve věci Dorsch Consult (C-54/96, EU:C:1997:245, bod 23).

9 — Úř. věst. L 395, p. 33; Zvl. vyd. 06/01, s. 246; ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/66/ES ze dne 11. prosince 2007, kterou se mění směrnice Rady 89/665/EHS a 92/13/EHS, pokud jde o zvýšení účinnosti přezkumného řízení při zadávání veřejných zakázek (Úř. věst. L 335, p. 31).

10 — Uvedený čl. 2 odst. 9 první pododstavec stanoví: „[p]okud orgány příslušné k přezkumnému řízení nejsou soudy, musí své rozhodnutí vždy písemně odůvodnit. Navíc musí být v takovém případě přijaty předpisy zajišťující, že domnělé protiprávní opatření orgánu příslušného k přezkumu nebo domnělé vady při výkonu svěřených pravomocí podléhají soudnímu přezkumu nebo přezkumu orgánem, který je soudem ve smyslu článku [267 SFEU] a který je nezávislý jak na veřejném zadavateli, tak na orgánu příslušném k přezkumu“.

16. Pokud jde o konkrétní právní rámec veřejných zakázek, je třeba uvést, že unijní normotvůrce s ohledem na význam této oblasti pro vnitřní trh a zejména pro dodržování základních svobod pohybu provedl rozsáhlou harmonizaci příslušných vnitrostátních právních předpisů. Mimořádně byla prostřednictvím ustanovení směrnice 89/665 do značné míry harmonizována i soudní ochrana jednotlivců, která již nespadá výlučně do procesní autonomie členských států vymezené zásadami efektivity a rovnocennosti [11].

17. Článek 1 odst. 1 třetí pododstavec směrnice 89/665 stanoví, že pokud jde o zakázky, které spadají do oblasti působnosti směrnice 2004/18, přijmou členské státy opatření nezbytná k zajištění možnosti účinného, a zejména co nejrychlejšího přezkumu rozhodnutí veřejných zadavatelů v souladu s podmínkami stanovenými v článcích 2 až 2f této směrnice, jakmile těmito rozhodnutími došlo k porušení unijního práva v oblasti zadávání veřejných zakázek nebo k porušení vnitrostátních předpisů je provádějících. Může se jednat jak o přezkum vnitrostátními soudy, tak o přezkum kvazisoudními orgány uvedenými v čl. 2 odst. 9 prvním pododstavci směrnice 89/665.

18. V této souvislosti vyvstává otázka, zda by měla být při výkladu pojmu „soud“ ve smyslu článku 267 SFEU případně zohledněna skutečnost, že byl dotyčný orgán zřízen proto, aby mohl členský stát splnit své povinnosti vyplývající z ustanovení směrnice 89/665. Právě tyto kvazisoudní orgány jsou totiž často povinny vykládat unijní právo v oblasti veřejných zakázek a mnohdy takřka výlučně, nejsou-li jejich rozhodnutí v praxi napadena před obecným soudem.

19. Je třeba poznamenat, že v judikatuře týkající se výkladu článku 267 SFEU, jež z převážné části pochází z doby po přijetí směrnice 89/665, již Soudní dvůr uplatnil kritéria pojmu „soud“ ve smyslu článku 267 SFEU pružně [12], což umožnilo různým přezkumným orgánům, zřízeným členskými státy i v oblasti veřejných zakázek, pokládat Soudnímu dvoru předběžné otázky [13]. Soudní dvůr relativizoval kritéria, jejichž splnění je podmínkou pro uznání postavení „soudu“, a považoval za soud ve smyslu článku 267 SFEU i správní orgány, které rozhodují v posledním stupni v různých oblastech unijního práva [14].

20. Podle mého názoru již Soudní dvůr v této oblasti podal dostatečně pružný výklad článku 267 SFEU zaručující jednotný výklad ustanovení unijního práva na vnitrostátní úrovni, a proto se domnívám, že ustanovení směrnice 89/665 či skutečnost, že Tribunal Català de Contractes del Sector Públic je příslušný výslovně pro oblast veřejných zakázek, nemají zvláštní vliv na uplatnění článku 267 SFEU v projednávané věci.

11 — Pokud jde o pojem procesní autonomie členských států a o zásady unijního práva, které ji omezují, viz zejména rozsudky Club Hotel Loutraki a další (C-145/08 a C-149/08, EU:C:2010:247, bod 74 a citovaná judikatura) a eVigilo (C-538/13, EU:C:2015:166, bod 39). Pokud jde o zásady efektivity a rovnocennosti v rámci směrnice 89/665, viz zejména mé stanovisko ve věci Orizzonte Salute (C-61/14, EU:C:2015:307, body 20 až 26, 33 a 34).

12 — Generální advokát Ruiz-Jarabo Colomer ve svých stanoviscích ve věcech De Coster (C-17/00, EU:C:2001:366, body 13, 14 a 58 až 64), Ing. Aigner (C-393/06, EU:C:2007:706, body 22 až 29) a Österreichischer Rundfunk (C-195/06, EU:C:2007:303, body 27 až 29) tuto judikaturu důrazně kritizoval jako „příliš flexibilní a postrádající nezbytnou soudržnost“.

13 — Viz zejména rozsudky Dorsch Consult (C-54/96, EU:C:1997:413, body 23 až 38), Mannesmann Anlagenbau Austria a další (C-44/96, EU:C:1998:4), HI (C-258/97, EU:C:1999:118, bod 18), Unitron Scandinavia a 3-S (C-275/98, EU:C:1999:567, bod 15), HI (C-92/00, EU:C:2002:379, body 26 až 28), Felix Swoboda (C-411/00, EU:C:2002:660, body 26 až 28), Ing. Aigner (C-393/06, EU:C:2008:213), Forposta a ABC Direct Contact (C-465/11, EU:C:2012:801, bod 18) a Bundesdruckerei (C-549/13, EU:C:2014:2235, bod 22). Viz také stanovisko generálního advokáta Légera ve věci Mannesmann Anlagenbau Austria a další (C-44/96, EU:C:1997:402, body 36 až 44), stanovisko generálního advokáta Saggia ve věci HI (C-258/97, EU:C:1998:457, body 11 až 15), stanovisko generálního advokáta Mischa ve věci Felix Swoboda (C-411/00, EU:C:2002:238, body 13 až 20) a stanovisko generálního advokáta Ruiz-Jarabo Colomera ve věci Ing. Aigner (C-393/06, EU:C:2007:706, body 22 až 29).

14 — V tomto smyslu viz rozsudky Broekmeulen (246/80, EU:C:1981:218, body 15 a 17) a Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund i Danmark (109/88, EU:C:1989:383, body 7 a 9) a stanovisko generálního advokáta Ruiz-Jarabo Colomera ve věci De Coster (C-17/00, EU:C:2001:366, bod 82).

B – *Ke klasickým podmínkám, mimo „obligatornost jurisdikce" předkládajícího orgánu, za nichž lze předkládající orgán kvalifikovat jako „soud členského státu" ve smyslu článku 267 SFEU*

1. K otázce, zda je předkládající orgán zřízen zákonem a zda se jedná o stálý orgán

21. Pokud jde o otázku, zda je Tribunal Català de Contractes del Sector Públic zřízen zákonem, z jeho odpovědi na žádost Soudního dvora o vysvětlení i z vyjádření španělské vlády předneseného na jednání vyplývá, že Tribunal Català de Contractes del Sector Públic byl zřízen Samosprávným společenstvím Katalánska na základě zvláštní legislativní pravomoci stanovené španělským právem [15].

22. Tento orgán byl nejprve zřízen jako orgán jednočlenný a nazýval se „Órgano Administrativo de Recursos Contractuales de Cataluña" (katalánský správní orgán pro přezkum smluv), a to na základě čtvrtého dodatkového ustanovení zákona 7/2011 ze dne 27. července 2011 o daňových a finančních opatřeních [16]. Z důvodu zvýšeného objemu a specifičnosti věcí spadajících do pravomoci Órgano Administrativo de Recursos Contractuales de Cataluña, byl tento orgán nařízením 221/2013 ze dne 3. září 2013 [17] přeměněn na kolegiální orgán nazvaný „Tribunal Català de Contractes del Sector Públic". Toto nařízení obsahuje ustanovení týkající se mimo jiné zřízení, pravomoci a složení Tribunal Català de Contractes del Sector Públic. Kritérium, podle kterého musí být orgán zřízen zákonem, je tedy u tohoto orgánu jednoznačně splněno.

23. Tribunal Català de Contractes del Sector Públic coby součást systému soudního řešení sporů v oblasti veřejných zakázek mimoto splňuje požadavek na stálost [18]. Ačkoli jsou členové uvedeného orgánu jmenováni na pětileté funkční období s možností opětovného jmenování [19], jedná se o stálý veřejnoprávní orgán, a nikoli o orgán *ad hoc* zřizovaný pro účely konkrétního sporu.

2. Ke kontradiktornosti řízení a aplikaci právních předpisů

24. Pokud jde zaprvé o kontradiktornost řízení zahajovaného zvláštním opravným prostředkem před Tribunal Català de Contractes del Sector Públic, je třeba rovnou připomenout, že požadavek na kontradiktorní řízení není absolutním kritériem [20]. Podle článku 46 královského legislativního nařízení 3/2011 však mají účastníci řízení možnost předkládat orgánu příslušnému k rozhodnutí sporu vyjádření a důkazy. Pokud jde o Tribunal Català de Contractes del Sector Públic, průběh řízení o zvláštním opravném prostředku v oblasti zadávání veřejných zakázek se v souladu s článkem 14 nařízení 221/2013 řídí základními pravidly právních předpisů o veřejných zakázkách, pravidly, jimiž se tyto právní předpisy provádějí, a procesními postupy zakotvenými v uvedeném nařízení, jakož i právní úpravou použitelnou na právní režim orgánů veřejné správy a na obecné správní řízení.

15 — Z vysvětlení podaných předkládajícím orgánem vyplývá, že španělské orgány specializující se na otázky z oblasti veřejných zakázek byly zřízeny na základě královského legislativního nařízení 3/2011 ze dne 14. listopadu 2011, kterým se kodifikuje zákon o zakázkách ve veřejném sektoru (BOE č. 276 ze dne 16. listopadu 2011, s. 117729, dále jen „královské legislativní nařízení 3/2011"). Tímto královským legislativním nařízením 3/2011 byl zřízen Tribunal Administrativo Central de Recursos Contractuales (ústřední orgán) a samosprávná společenství jím byla zmocněna ke zřízení odpovídajících přezkumným orgánů na svých územích.

16 — Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya č. 5931 ze dne 29. července 2011. Odstavec 1 tohoto čtvrtého dodatkového ustanovení zní: „Tento orgán je svou povahou specializovaným správním orgánem, který při výkonu svých pravomocí jedná po funkční stránce zcela nezávisle".

17 — Nařízení 221/2013 o zřízení, uspořádání a fungování Tribunal Català de Contractes del Sector Públic (Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya č. 6454 ze dne 5. září 2013). Podle španělské vlády tato pravidla upravují uspořádání a fungování Tribunal Català de Contractes del Sector Públic stejným způsobem jako pravidla zakotvená v královském legislativním nařízení 3/2011, jimiž se řídí Tribunal Administrativo Central de Recursos Contractuales.

18 — Pokud jde o kritérium stálosti orgánu, viz zejména rozsudek Ascendi Beiras Litoral e Alta, Auto Estradas das Beiras Litoral e Alta (C-377/13, EU:C:2014:1754, body 25 a 26) a stanovisko generálního advokáta Légera ve věci Mannesmann Anlagenbau Austria a další (C-44/96, EU:C:1997:402, bod 38).

19 — Článek 7 nařízení 221/2013.

20 — Rozsudky Dorsch Consult (C-54/96, EU:C:1997:413, bod 31) a Gabalfrisa a další (C-110/98 až C-147/98, EU:C:2000:145, bod 37).

25. Dále vzhledem k tomu, že Tribunal Català de Contractes del Sector Públic v řízení o zvláštním opravném prostředku v oblasti zadávání veřejných zakázek jednoznačně projednává spory mezi veřejným zadavatelem jako odpůrcem a uchazečem jako navrhovatelem, domnívám se, že podmínka kontradiktornosti řízení je v projednávané věci splněna.

26. Zadruhé předkládající orgán podle informací, které sám poskytl, provádí přezkum zákonnosti rozhodnutí v oblasti veřejných zakázek. Je třeba připomenout, že takové orgány jako Tribunal Català de Contractes del Sector Públic byly ve Španělsku zřízeny v zájmu splnění povinností vyplývajících ze směrnice 89/665, zejména povinnosti zajistit možnost účinného přezkumu rozhodnutí veřejných zadavatelů v zadávacích řízeních na veřejnou zakázku při porušení unijního práva v oblasti veřejných zakázek nebo vnitrostátních předpisů, které je provádějí. Tribunal Català de Contractes del Sector Públic coby orgán příslušný k takovému přezkumu, tak zjevně aplikuje právní předpisy.

3. K nezávislosti

27. Podle judikatury Soudního dvora pojem „nezávislost“, který je inherentní poslání rozhodovat jako soud, znamená především to, že dotyčný orgán je v postavení třetí strany ve vztahu k orgánu, který napadené rozhodnutí přijal [21]. Tento pojem má dva aspekty. První, vnější aspekt předpokládá, že je orgán chráněn před vnějšími zásahy nebo tlaky, které by mohly ohrozit nezávislost rozhodování jeho členů ve sporech, které jim jsou předloženy. Druhý, vnitřní aspekt souvisí s pojmem „nestrannost“ a týká se rovného odstupu ve vztahu ke stranám sporu a jejich příslušným zájmům s ohledem na předmět sporu. Tento aspekt vyžaduje objektivitu a absenci jakéhokoliv zájmu na výsledku sporu nad rámec striktního použití právního předpisu [22].

28. Tyto záruky nezávislosti a nestrannosti vyžadují existenci pravidel – zejména pokud jde o složení orgánu, jmenování, funkční období, jakož i důvody pro vyloučení jeho členů z projednávání a rozhodování na základě jejich vlastního oznámení nebo na základě námitky podjatosti a pro jejich odvolání –, která umožní rozptýlit jakékoli legitimní pochybnosti jednotlivců o neovlivnitelnosti tohoto orgánu ve vztahu k vnějším skutečnostem a jeho neutralitě ve vztahu k zájmům vzájemně se střetávajícím ve věci [23]. Judikatura považuje podmínku nezávislosti předkládajícího orgánu za splněnou pouze tehdy, jsou-li zejména důvody pro odvolání členů tohoto orgánu určeny výslovnými ustanoveními právních předpisů [24].

29. Domnívám se, že v projednávané věci jsou tyto podmínky nezávislosti předkládajícího orgánu splněny. Článek 2 nařízení 221/2013, který je nadepsán „Právní povaha“ a týká se zřízení Tribunal Català de Contractes del Sector Públic, totiž stanoví, že „[T]ribunal je specializovaný kolegiální správní orgán, který své funkce vykonává zcela nezávisle, objektivně a nestranně, nenachází se ve vztahu podřízenosti a nedostává žádné pokyny od dotčených orgánů veřejné správy“.

30. Pokud jde o složení předkládajícího orgánu, článek 5 nařízení 221/2013 stanoví, že je složen z předsedy a dvou osob jako přísedících, které jsou jmenovány vedoucím útvaru příslušného pro stanovování kritérií, řízení a kontrolu v oblasti zadávání veřejných zakázek. Podmínky členství v Tribunalu jsou vyjmenovány v článku 6 nařízení 221/2013. Připomínám, že členové jsou jmenováni na pětileté funkční období s možností opětovného jmenování [25] s tím, že po toto období jsou úředníci

21 — Rozsudky Corbiau (C-24/92, EU:C:1993:118, bod 15), Wilson (C-506/04, EU:C:2006:587, bod 49), RTL Belgium (C-517/09, EU:C:2010:821, bod 38) a TDC (C-222/13, EU:C:2014:2265, bod 29).

22 — Rozsudky Wilson (C-506/04, EU:C:2006:587, body 51 a 52 a citovaná judikatura), RTL Belgium (C-517/09, EU:C:2010:821, body 39 a 40) a TDC (C-222/13, EU:C:2014:2265, body 30 a 31).

23 — Rozsudky Wilson (C-506/04, EU:C:2006:587, bod 53 a citovaná judikatura) a TDC (C-222/13, EU:C:2014:2265, bod 32).

24 — Rozsudek TDC (C-222/13, EU:C:2014:2265, bod 32) a usnesení Pilato (C-109/07, EU:C:2008:274, bod 24). Je však třeba poznamenat, že v rozsudku Köllensperger a Atzwanger (C-103/97, EU:C:1999:52, body 20 až 25) Soudní dvůr od této podmínky upustil a považoval předkládající orgán za soud členského státu, přestože neexistovala specifická ustanovení o vyloučení jeho členů z projednávání a rozhodování na základě námitky podjatosti nebo vlastního oznámení.

25 — Viz bod 23 tohoto stanoviska.

jmenovaní členy Tribunalu v administrativním režimu dočasného přidělení, to znamená, že se věnují výlučně činnosti u Tribunal Català de Contractes del Sector Públic [26]. Podle čl. 8 odst. 4 nařízení 221/2013 jsou členové tohoto orgánu neodvolatelní a nepřeložitelní, ale jejich funkce může skončit nebo mohou být odvoláni z určitých důvodů výslovně vyjmenovaných v uvedeném článku [27]. Článek 11 nařízení 221/2013 obsahuje zvláštní pravidla týkající se důvodů pro vyloučení z projednávání a rozhodování na základě vlastního oznámení nebo na základě námitky podjatosti.

31. Přestože je Tribunal Català de Contractes del Sector Públic přičleněn k „útvaru příslušnému pro stanovování kritérií, řízení a kontrolu v oblasti zadávání veřejných zakázek“, nenachází se v žádném vztahu podřízenosti a nedostává žádné pokyny od dotčených orgánů veřejné správy [28]. Při přijímání rozhodnutí je Tribunal Català de Contractes del Sector Públic v postavení třetí strany ve vztahu ke střetávajícím se zájmům a splňuje požadavek na nestrannost [29].

32. Konečně je třeba poznamenat, že Tribunal Català de Contractes del Sector Públic nevystupuje v případě napadení svého rozhodnutí jako odpůrce [30]. Rozhodnutí a akty přijímané Tribunalem sice mohou být předmětem správní žaloby, v tom případě se ale jedná o soudní ochranu ve druhé instanci, čímž nelze rozhodnutím tohoto orgánu upírat jejich soudní povahu ve smyslu článku 267 SFEU. Rozhodnutí předkládajícího orgánu nemohou být předmětem přezkumu ve správní linii [31].

33. Podle mého názoru tedy předkládající orgán splňuje kritérium nezávislosti, tak jak vyplývá z judikatury Soudního dvora.

C – *K obligatornosti jurisdikci předkládajícího orgánu*

34. Pochybnosti Soudního dvora o kvalifikaci Tribunal Català de Contractes del Sector Públic jako „soudu členského státu“ ve smyslu článku 267 SFEU vyvolala na prvním místě „obligatornost jurisdikce“ předkládajícího orgánu ve smyslu judikatury týkající se článku 267 SFEU. Připomínám, že zásadní otázkou v tomto ohledu je, zda to, že opravný prostředek k předkládajícímu orgánu není jediným dostupným právním prostředkem nápravy, vylučuje i přes závaznou povahu jeho rozhodnutí možnost kvalifikovat tento orgán jako „soud členského státu“ ve smyslu článku 267 SFEU.

26 — Je třeba poznamenat, že Soudní dvůr v rozsudku Dorsch Consult (C-54/96, EU:C:1997:413) považoval za soud členského státu spolkový kontrolní výbor, jehož členové „úředníci“ byli členy národního správního orgánu pro kontrolu hospodářské soutěže a vykonávali obě funkce *současně* (viz stanovisko generálního advokáta Tesaura ve věci Dorsch Consult [C-54/96, EU:C:1997:245, body 33 a 34]).

27 — Podle mého názoru byly záruky neodvolatelnosti a nepřeložitelnosti členů „úředníků“ ve věci Dorsch Consult (C-54/96, EU:C:1997:413) slabší než záruky, které jsou v projednávané věci uvedeny v čl. 8 odst. 4 nařízení 221/2013.

28 — Viz články 1 a 2 nařízení 221/2013.

29 — Rozsudky RTL Belgium (C-517/09, EU:C:2010:821, bod 47), Epitropos tou Elegktikou Synedriou (C-363/11, EU:C:2012:825, bod 21) a TDC (C-222/13, EU:C:2014:2265, bod 37).

30 — Viz rozsudky Corbiau (C-24/92, EU:C:1993:118, body 16 a 17), Belov (C-394/11, EU:C:2013:48, body 49 a 51) a TDC (C-222/13, EU:C:2014:2265, bod 37) a usnesení MF 7 (C-49/13, EU:C:2013:767, bod 19).

31 — Viz článek 29 nařízení 221/2013. V tomto ohledu viz také rozsudek Westbahn Management (C-136/11, EU:C:2012:740, bod 30), v němž Soudní dvůr považoval za soud členského státu ve smyslu článku 267 SFEU Schienen-Control Kommission (rakouskou komisi pro kontrolu železniční dopravní cesty), která byla vázána obecnou právní úpravou správního řízení a jejíž rozhodnutí nemohla být zrušena správními rozhodnutími, avšak mohla být proti nim podána žaloba k Verwaltungsgerichtshof (správnímu soudu). Podobně postupoval Soudní dvůr zejména v rozsudku Österreichischer Rundfunk (C-195/06, EU:C:2007:613, body 20 až 22). V tomto ohledu viz stanovisko generálního advokáta Ruiz-Jarabo Colomera ve věci Österreichischer Rundfunk (C-195/06, EU:C:2007:303, body 32 a 34).

35. Z informací, které má Soudní dvůr k dispozici, totiž vyplývá, že opravný prostředek k Tribunal Català de Contractes del Sector Públic je *alternativním* prostředkem nápravy. Podle tohoto orgánu si navrhovatel může *zvolit* [32] mezi zvláštním opravným prostředkem k Tribunal Català de Contractes del Sector Públic a správní žalobou, ale správní orgán je jeho volbou vázán a nemůže ji odmítnout [33]. Naproti tomu ve zvláštních odvětvích podle zákona 31/2007 ze dne 30. října 2007 o zadávacích řízeních na veřejné zakázky v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb [34] možnost přímého podání správní žaloby upravena není. V těchto odvětvích tedy zvláštní opravný prostředek není alternativní, neboť je nezbytné věc nejprve předložit přezkumným orgánům, jako je Tribunal Català de Contractes del Sector Públic, a teprve poté příslušným obecným správním soudům.

36. Jelikož se v projednávané věci spor v původním řízení netýká žádného ze zvláštních odvětví podle zákona 31/2007 uvedených v bodě 35 tohoto stanoviska, jsem toho názoru, že musí být použita obecná úprava.

37. Je totiž třeba připomenout, že se otázka, zda orgán může podat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce k Soudnímu dvoru, posuzuje na základě strukturálních a funkčních kritérií. V tomto ohledu může být vnitrostátní orgán považován za „soud členského státu“ ve smyslu článku 267 SFEU, jestliže vykonává soudní funkci, zatímco při výkonu jiných funkcí, zejména správní povahy, mu tuto povahu přiznat nelze [35]. Z toho plyne, že k prokázání, zda vnitrostátní orgán, kterému zákon svěřuje funkce různé povahy, musí být považován za „soud členského státu“ ve smyslu článku 267 SFEU, je nutno ověřit, jaká je konkrétní povaha funkcí, které vykonává v konkrétním normativním rámci, ve kterém žádá Soudní dvůr o rozhodnutí [36].

38. Stejně jako ostatní kritéria „soudu členského státu“ ve smyslu článku 267 SFEU byla i „obligatornost jurisdikce“ předkládajícího orgánu rozvedena v judikatuře Soudního dvora. Je třeba poznamenat, že používání tohoto pojmu v judikatuře Soudního dvora nebylo vždy zcela koherentní. Soudní dvůr často neodkazuje výslovně na toto kritérium a přinejmenším ve francouzském jazyce není používání tohoto pojmu zcela bez potíží. Domnívám se, že tento pojem „obligatornost jurisdikce“ předkládajícího orgánu byl jako takový vůbec poprvé zmíněn v rozsudku Dorsch Consult [37], i když byl pojem „obligatorní jurisdikce“ používán i předtím na podporu konstatování, že předkládající orgán je skutečně „soudem členského státu“ ve smyslu článku 267 SFEU [38].

32 — Podle španělské vlády by měla být tato možnost volby zrušena na základě návrhu zákona, který již byl prezentován veřejnosti. Pokud tedy bude tento návrh zákona schválen, bude povinné podat nejprve zvláštní opravný prostředek přezkumným orgánům, jako je Tribunal Català de Contractes del Sector Públic.

33 — Podle španělské vlády je tedy tento opravný prostředek volitelný pouze pro uchazeče, nikdy však pro veřejného zadavatele, který nemůže volbu uchazeče odmítnout. To však není rozhodující, protože skutečnost, že odpůrce (veřejný zadavatel) má povinnost přijmout volbu soudu učiněnou navrhovatelem (uchazečem) vyplývá z podstaty soudní pravomoci (v tomto ohledu viz stanovisko generálního advokáta Szpunara ve věci Ascendi Beiras Litoral e Alta, Auto Estradas das Beiras Litoral e Alta [C-377/13, EU:C:2014:246, bod 39 a citovaná judikatura]). Naproti tomu ze skutečnosti, že si smluvní strana může *zvolit mezi podáním zvláštního opravného prostředku k předkládajícímu orgánu a podáním správní žaloby*, podle mého názoru vyplývá, že ona sama je svou volbou vázána stejně tak jako správní orgán, neboť se právní prostředek nápravy stává *pro účastníky řízení obligatorní*. Domnívám se, že je tedy s tímto právním prostředkem spojena překážka věci zahájené, i když to není v informacích poskytnutých Soudnímu dvoru výslovně uvedeno. Zásada litispendence je obecnou zásadou procesního práva, podle níž je právní prostředek nepřípustný, byl-li již odpovídající právní prostředek podán k jinému soudu (rozsudky Francie v. Parlament [358/85 a 51/86, EU:C:1988:431, bod 12], Itálie v. Komise [C-138/03, C-324/03 a C-431/03, EU:C:2005:714, bod 64] a Diputación Foral de Vizcaya a další v. Komise [C-465/09 P až C-470/09 P, EU:C:2011:372, bod 58] a stanovisko generální advokátky Kokott ve věci Belov [C-394/11, EU:C:2012:585, bod 43]).

34 — BOE č. 276 ze dne 31. října 2007, s. 44436.

35 — Rozsudky Epitropos tou Elegktikou Synedriou (C-363/11, EU:C:2012:825, bod 21) a Belov (C-394/11, EU:C:2013:48, bod 40 a citovaná judikatura).

36 — Rozsudek Belov (C-394/11, EU:C:2013:48, bod 41 a citovaná judikatura).

37 — C-54/96, EU:C:1997:413.

38 — V tomto smyslu viz rozsudek Almelo (C-393/92, EU:C:1994:171, bod 21) a stanovisko generálního advokáta Lenze ve věci X (228/87, EU:C:1988:276, bod 6; zde byl použit pojem „obligatorní pravomoc“), stanovisko generálního advokáta Lenze ve věci Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund i Danmark (109/88, EU:C:1989:228, bod 17) a stanovisko generálního advokáta Darmona ve věci Almelo (C-393/92, EU:C:1994:42, body 30 a 32). V rozsudku Vaassen-Göbbels (61/65, EU:C:1966:39) byly dotyčné osoby „povinny obrátit se na předkládající orgán coby soudní instanci“. Ve stanovisku generálního advokáta Ganda v této věci Vaassen-Göbbels (61/65, EU:C:1966:25) je použit pojem „obligatorní instance“. V tomto ohledu viz také stanovisko generálního advokáta Légera ve věci Mannesmann Anlagenbau Austria a další (C-44/96, EU:C:1997:402, body 36, 37 a 40) a poznámku pod čarou 40 níže.

39. V rozsudku Dorsch Consult [39] rozlišil Soudní dvůr dva aspekty „obligatornosti“ jurisdikce: zaprvé orgán, jemuž je věc předložena, ve skutečnosti nabízí jedinou možnost přezkumu a zadruhé takový orgán vydává rozhodnutí závazné povahy [40]. V uvedené věci však Soudní dvůr nemusel toto kritérium vyjasňovat v tom směru, že by se přiklonil k tomu či onomu výkladu, protože jurisdikce orgánu, o který v projednávané věci šlo, byla „obligatorní“ v obou shora uvedených aspektech [41].

40. Stejně jako generální advokáti Ruiz-Jarabo Colomer a Szpunar a generální advokátka Kokott se domnívám, že pojem „obligatorní“ musí znamenat spíše to, že rozhodnutí předkládajícího orgánu jsou závazné povahy, než že předložení věci tomuto orgánu je jediným možným právním prostředkem nápravy [42].

41. V rozsudku Emanuel [43] totiž Soudní dvůr považoval za soud členského státu ve smyslu článku 267 SFEU osobu pověřenou rozhodovat v odvolacím stupni o rozhodnutích rejstříku ochranných známek, která *tuto pravomoc sdílela s obecným soudem*, přičemž předložení věci této osobě záviselo na navrhovateli, který si mohl zvolit, kterému soudu návrh podá. Rozhodnutí této osoby byla závazné povahy [44].

42. Stejně tak v rozsudku Ascendi Beiras Litoral e Alta, Auto Estradas das Beiras Litoral e Alta [45] Soudní dvůr kvalifikoval jako „obligatorní“ jurisdikci Tribunal Arbitral Tributário (Portugalsko), který představoval alternativní způsob řešení sporů v oblasti daňové a jehož rozhodnutí byla pro účastníky řízení závazná. V daňové oblasti, jako tomu bylo ve věci, v níž byl uvedený rozsudek vydán, mohla osoba povinná k dani buď předložit spor správnímu soudu, nebo požádat o ustavení rozhodčího soudu v daňových záležitostech, jehož rozhodnutí se musela daňová správa podrobit. Rozhodčí řízení v daňových záležitostech tedy nebylo doplňkovým právním nástrojem, který mohla využít osoba povinná k dani, ale skutečnou *alternativou tradičního soudnictví* [46].

39 — C-54/96, EU:C:1997:413.

40 — Stanovisko generálního advokáta Légera ve věci Mannesmann Anlagenbau Austria a další (C-44/96, EU:C:1997:402, bod 36) obsahovalo obdobný výklad tohoto kritéria ještě před rozsudkem Dorsch Consult (C-54/96, EU:C:1997:413). Podle tohoto stanoviska mezi rozhodná kritéria patří „obligatorní předložení věci orgánu v případě sporu“ a „pravomoc orgánu vydat ve sporu rozhodnutí závazné povahy“. V rozsudku Mannesmann Anlagenbau Austria a další (C-44/96, EU:C:1998:4) Soudní dvůr neřešil otázku přípustnosti, ale při zkoumání otázek implicitně považoval předkládající orgán za „soud členského státu“ ve smyslu článku 267 SFEU.

41 — Rozsudek Dorsch Consult (C-54/96, EU:C:1997:413, body 28 a 29). V rozsudku Gabalfrisa a další (C-110/98 až C-147/98, EU:C:2000:145, body 35 a 36) Soudní dvůr rovněž zohlednil tyto dva aspekty obligatornosti, přičemž oba byly naplněny. Stejně tak v rozsudku Torresi (C-58/13 a C-59/13, EU:C:2014:2088, bod 20) Soudní dvůr považoval za „obligatorní“ jurisdikci orgánu, jehož pravomoc byla stanovena zákonem a nebyla *volitelná a* jehož rozhodnutí byla vykonatelná. I zde byly oba tyto aspekty naplněny. V tomto ohledu viz také rozsudek Almelo (C-393/92, EU:C:1994:171, bod 21) a stanovisko generálního advokáta Darmona ve věci Almelo (C-393/92, EU:C:1994:42, body 30 a 32), stanovisko generální advokátky Kokott ve věci Belov (C-394/11, EU:C:2012:585, bod 47) a stanovisko generálního advokáta Bota ve věci TDC (C-222/13, EU:C:2014:1979, bod 31).

42 — V tomto smyslu viz stanovisko generálního advokáta Ruiz-Jarabo Colomera ve věci Emanuel (C-259/04, EU:C:2006:50, bod 29), stanovisko generální advokátky Kokott ve věci Belov (C-394/11, EU:C:2012:585, body 48 a 49) a stanovisko generálního advokáta Szpunara ve věci Ascendi Beiras Litoral e Alta, Auto Estradas das Beiras Litoral e Alta (C-377/13, EU:C:2014:246, bod 40). Orgány, o které šlo v rozsudcích Emanuel (C-259/04, EU:C:2006:215) a Ascendi Beiras Litoral e Alta, Auto Estradas das Beiras Litoral e Alta (C-377/13, EU:C:2014:1754) považoval Soudní dvůr za soudy členského státu ve smyslu článku 267 SFEU. V rozsudku Belov (C-394/11, EU:C:2013:48, bod 54) nebyla otázka „obligatornosti jurisdikce“ předkládajícího orgánu zkoumána, protože rozhodnutí daného orgánu nebyla soudní povahy.

43 — C-259/04, EU:C:2006:215.

44 — Mimoto byla rozhodnutí v zásadě konečná, s výjimkou případů, kdy jsou mimořádně předmětem soudního přezkumu legality (rozsudek Emanuel, C-259/04, EU:C:2006:215, body 21 až 25).

45 — C-377/13, EU:C:2014:1754.

46 — Rozsudek Ascendi Beiras Litoral e Alta, Auto Estradas das Beiras Litoral e Alta (C-377/13, EU:C:2014:1754, bod 29). Viz také stanovisko generálního advokáta Szpunara v této věci Ascendi Beiras Litoral e Alta, Auto Estradas das Beiras Litoral e Alta (C-377/13, EU:C:2014:246, body 38 až 40). V rozsudku Broekmeulen (246/80, EU:C:1981:218) Soudní dvůr rovněž připustil předběžnou otázku položenou nezávislým oborovým orgánem, přičemž navrhovatel měl možnost předložit věc alternativně obecným soudům. Je však třeba poznamenat, že tento alternativní způsob nebyl v praxi nikdy využit (viz body 15 a 17 rozsudku). Mimoto ve věci, v níž byl vydán rozsudek TDC (C-222/13, EU:C:2014:2265), měl hospodářský subjekt teoreticky možnost podat návrh buď stálému veřejnému orgánu pověřenému řešením sporů Teleklagenævnet, anebo přímo obecným soudům. Podle generálního advokáta Bota tento výběr nebránil uznání obligatorní pravomoci Teleklagenævnet (stanovisko generálního advokáta Bota ve věci TDC [C-222/13, EU:C:2014:1979, body 33 a 38]). Soudní dvůr však nezkoumal obligatornost jeho jurisdikce, protože Teleklagenævnet nesplňoval kritérium nezávislosti (bod 38 rozsudku).

43. Z výše uvedených rozsudků tedy vyplývá, že podle Soudního dvora existence právního prostředku nápravy, který je alternativou soudního prostředku *stricto sensu*, nutně nevylučuje možnost kvalifikovat orgán, jemuž je tento alternativní prostředek podán, jako „soud členského státu“ ve smyslu článku 267 SFEU[47]. Tento alternativní prostředek se může od tradičního prostředku nápravy lišit, stejně jako se rozhodčí řízení v daňových záležitostech liší od řízení o žalobě před správním soudem. Ačkoli je existence jediného právního prostředku nápravy zmíněna v několika rozsudcích Soudního dvora, přičemž právní prostředek, o který v těchto rozsudcích šlo, byl skutečně jediným možným právním prostředkem nápravy, Soudní dvůr nikdy nezastával názor, že by některý předkládající orgán nemohl být považován za „soud členského státu“ ve smyslu článku 267 SFEU jen proto, že v dané oblasti existuje více možných prostředků nápravy[48].

44. Dále se domnívám, že Soudní dvůr toto kritérium od počátku používal k vyloučení soukromých rozhodčích soudů v klasickém slova smyslu, i když kritérium „obligatornosti jurisdikce“ nebylo jako takové zmíněno[49]. Podle judikatury tak rozhodčí soud příslušný na základě smlouvy není soudem členského státu ve smyslu článku 267 SFEU, jelikož smluvní strany nemají *žádnou* právní ani faktickou *povinnost* předložit svůj spor rozhodčímu soudu a veřejné orgány dotčeného členského státu se ani nijak nepodílejí na rozhodování o použití rozhodčího řízení, ani se od nich nepožaduje, aby z úřední povinnosti zasahovaly do průběhu rozhodčího řízení[50]. Soudní dvůr naproti tomu uznal přípustnost předběžných otázek, které mu předložil rozhodčí soud zřízený zákonem, jehož rozhodnutí byla pro účastníky řízení závazná a jehož pravomoc nezávisela na dohodě účastníků řízení[51].

45. Závazná povaha rozhodnutí předkládajícího orgánu je proto skutečně nezbytným kritériem, aby tento orgán mohl být kvalifikován jako „soud členského státu“ ve smyslu článku 267 SFEU, ale sama o sobě nestačí k tomu, aby bylo možné jurisdikci tohoto orgánu kvalifikovat jako „obligatorní“ ve smyslu judikatury k článku 267 SFEU. V tomto ohledu má význam rovněž skutečnost, že je daný orgán zřízen zákonem a že jeho pravomoc nezávisí na vůli stran[52]. Připomínám, že ale nepovažuji za nutné, aby právní prostředek k tomuto orgánu byl jediným možným právním prostředkem nápravy.

46. Pokud by byl zaujat opačný postoj, bylo by teoreticky možné nastolit otázku „obligatornosti jurisdikce“ španělských soudů rozhodujících ve správním soudnictví v řízení o správní žalobě podané přímo k těmto obecným správním soudům v oblasti zadávání veřejných zakázek. Domnívám se, že za takové situace by jurisdikce soudu rozhodujícího ve správním soudnictví nemohla být kvalifikována jako „obligatorní“, protože správní žaloba není jediným existujícím právním prostředkem nápravy[53].

47 — Je pravda, že v nedávném usnesení Emmeci (C-427/13, EU:C:2014:2121, body 28 až 31) Soudní dvůr zohlednil fakultativní povahu právního prostředku nápravy, na základě čehož konstatoval, , že v uvedené věci nebyla rozhodnutí předkládajícího orgánu závazné povahy. Jurisdikce předkládajícího orgánu tedy nebyla nijak obligatorní ve smyslu výkladu podaného v rozsudku že předkládající orgán nelze považovat za soud členského státu ve smyslu 267 SFEU. Je však třeba zdůraznitDorsch Consult (C-54/96, EU:C:1997:413). V tomto ohledu se jednalo o stejnou situaci jako ve věci, v níž bylo vydáno usnesení Cafom a Samsung (C-161/03, EU:C:2003:413, body 14 a 15).

48 — V tomto ohledu viz poznámky pod čarou 41 a 46 tohoto stanoviska. Komise však na jednání uvedla, že by výklad *a contrario* této judikatury mohl vést k závěru, že daný právní prostředek skutečně musí být jediným prostředkem nápravy, který rozumně přichází v úvahu. K vyloučení takového výkladu by však podle Komise bylo třeba zohlednit konkrétní normativní rámec, ve kterém předkládající orgán žádá Soudní dvůr o rozhodnutí [rozsudek Belov (C-394/11, EU:C:2013:48, bod 41)]. Každopádně se nedomnívám, že by výklad a *contrario* byl v tomto ohledu možný, protože Soudní dvůr nikdy nekonstatoval, že by výčet kritérií stanovených judikaturou byl vyčerpávající. Soudní dvůr naopak rozhodl, že kontradiktornost řízení není absolutním kritériem (viz bod 24 tohoto stanoviska).

49 — Soudní dvůr však v rozsudku l’arrêt Ascendi Beiras Litoral e Alta, Auto Estradas das Beiras Litoral e Alta (C-377/13, EU:C:2014:1754, bod 27) potvrdil, že jeho judikatura týkající se rozhodčích soudů příslušných na základě smlouvy je s tímto kritériem spjata.

50 — Rozsudky Nordsee (102/81, EU:C:1982:107, body 10 až 12), Denuit a Cordenier (C-125/04, EU:C:2005:69, body 13 a 16 a citovaná judikatura) a Ascendi Beiras Litoral e Alta, Auto Estradas das Beiras Litoral e Alta (C-377/13, EU:C:2014:1754, bod 27). Viz také usnesení Merck Canada (C-555/13, EU:C:2014:92, bod 17).

51 — Rozsudky Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund i Danmark (109/88, EU:C:1989:383, body 7 až 9) a Ascendi Beiras Litoral e Alta, Auto Estradas das Beiras Litoral e Alta (C-377/13, EU:C:2014:1754, body 28 a 29). Viz také usnesení Merck Canada (C-555/13, EU:C:2014:92, body 18 a 19).

52 — V tomto smyslu viz rozsudek Ascendi Beiras Litoral e Alta, Auto Estradas das Beiras Litoral e Alta (C-377/13, EU:C:2014:1754, bod 29).

53 — V tomto smyslu viz stanovisko generální advokátky Kokott ve věci Belov (C-394/11, EU:C:2012:585, bod 48). Naopak podává-li se správní žaloba až po rozhodnutí takového zvláštního orgánu, jako je Tribunal Català de Contractes del Sector Públic, problém nevzniká, neboť v tomto stadiu je právní prostředek nápravy k obecným správním soudům nesporně obligatorní. Je však třeba poznamenat, že podle španělské vlády jsou rozhodnutí takových přezkumných orgánů, jako je Tribunal Català de Contractes del Sector Públic, jen zřídkakdy napadána správní žalobou, a rozhodnutí těchto orgánů jsou tedy často konečná.

47. Mám za to, že výhody spjaté s výkladem článku 267 SFEU, podle kterého lze za „soud členského státu“ považovat takový předkládající orgán, jako je Tribunal Català de Contractes del Sector Públic, navzdory existenci alternativního právního prostředku nápravy, převládají nad jeho případnými nevýhodami. Možnost zvolit si z několika právních prostředků totiž jednotlivcům umožňuje zvolit si právní prostředek, který v daném případě považují za nejvhodnější[54]. Orgány rozhodující ve specializovaných přezkumných řízeních, jako je Tribunal Català de Contractes del Sector Públic v oblasti veřejných zakázek, mohou mít rozsáhlé znalosti, díky nimž mohou rychle a odborně rozhodnout spory, které jsou jim předloženy. I v oblasti veřejných zakázek je však možné, že některé právní prostředky budou spíše svázány s otázkami obecného správního práva. V tom případě by obligatorní podání právního prostředku ke specializovanému přezkumnému orgánu bylo zbytečné, kdyby obecný správní soud byl pro rozhodnutí sporu povolanější[55].

48. Je třeba poznamenat, že rozhodnutí Tribunal Català de Contractes del Sector Públic jsou závazná pro účastníky řízení a vykonatelná[56]. Mají tedy tytéž účinky jako rozhodnutí vydaná prvostupňovým soudem rozhodujícím ve správním soudnictví, i když je k příslušnému správnímu soudu vyššího stupně podán opravný prostředek. Domnívám se, že není-li podán právní prostředek nápravy k soudu rozhodujícímu ve správním soudnictví, představují rozhodnutí Tribunal Català de Contractes del Sector Públic závazné a konečné řešení sporu mezi veřejným zadavatelem a uchazečem[57]. Tato rozhodnutí se tak vyznačují obdobným účinkem jako v případě, kdy působí zásada *res iudicata*.

49. Z výše uvedeného vyplývá, že Tribunal Català de Contractes del Sector Públic coby specializovaný kolegiální správní orgán zřízený vnitrostátními právními předpisy, jehož zákonná pravomoc nezávisí na vůli stran a který vydává závazná rozhodnutí, splňuje kritéria stanovená judikaturou, aby mohl být kvalifikován jako „soud členského státu“ ve smyslu článku 267 SFEU. Probíhá před ním spor a rozhoduje v rámci řízení, které má být ukončeno rozhodnutím soudní povahy. Soudní dvůr proto má pravomoc rozhodnout o předběžných otázkách položených tímto orgánem a žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je přípustná.

IV – **Závěry**

50. Ve světle předchozích úvah navrhuji, aby Soudní dvůr prohlásil, že má pravomoc rozhodnout o předběžných otázkách, které mu položil Tribunal Català de Contractes del Sector Públic.

54 — Nelze opomínat fakt, že v občanských věcech mohou vedle sebe existovat alternativní soudy. Viz zejména články 7 a 8 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. L 351, s. 1), kde je vyjmenováno několik alternativních příslušných soudů v občanských věcech.

55 — Ke specializaci soudů viz stanovisko generálního advokáta Szpunara ve věci Ascendi Beiras Litoral e Alta, Auto Estradas das Beiras Litoral e Alta (C-377/13, EU:C:2014:246, bod 50).

56 — Podle článku 26 nařízení 221/2013 může Tribunal Català de Contractes del Sector Públic shledat rozhodnutí přijatá veřejnými zadavateli protiprávními a případně je zrušit a nařídit veřejnému zadavateli, aby dotyčné osobě nahradil vzniklou újmu. Tento orgán je rovněž věcně příslušný pro rozhodování o přijetí předběžných opatření před podáním zvláštního opravného prostředku v oblasti zadávání veřejných zakázek a pro řešení otázek neplatnosti opírajících se o zvláštní případy neplatnosti zakázek.

57 — Připomínám, že podle španělské vlády jsou tato rozhodnutí napadána jen zřídkakdy (viz poznámku pod čarou 53 tohoto stanoviska).